

Die nieuwe monumenten voor Europa komen er niet meer

BEELDENDE KUNST Kunstcritica Anna Tilroe deed vier jaar geleden een gedenkwaardige oproep. Europa snakt naar symbolen of eigentijdse monumenten, die de waarden van de vrije, open samenleving uitdrukken, beweerde Tilroe. Aan kunstenaars de taak om zulk eigentijdse, geloofwaardige en bezielende monumenten te maken.

Since we last spoke about monuments in het Haagse expositiecentrum Stroom kan worden gezien als een late reactie op Tilroes oproep. Stroom kondigt aan dat de tentoonstelling gaat over de 'constructie, destructie en reconstructie' van monumenten in deze tijd.

In feite laat de door de Roemeense curator Mihnea Mircan opgezette tentoonstelling vooral zien dat het grootse monument zijn langste tijd heeft gehad en dat kunstenaars niet geloven in eenduidige gemeenschapssymbolen. Vooral de diashow van de Amerikaan Sam Durant bewijst het failliet. Waar de een ze opricht, de standbeelden en sculpturen, besmeurt de ander ze met verf, onthoofd ze, jat onderdelen.

Heel af en toe wordt nog een klassiek monument opgericht, zoals de kelim voor Bosnië-Herzegovina van de Oostenrijkse Azra Aksamija, waarin

handgranaten traditionele weefpatronen verdringen, maar met de echt eigentijdse monumenten wil het niet erg lukken. Die zijn of flauw (de interventies van Jonas Staal en consorten) of vaag (een houten bouwsel van de Roemeen Ciprian Muresan) of realistisch, en pessimistisch. Zo wil Hans van Houwelingen in zijn ontwerp *The Earth Knows* (2007) voor Letland op gezette tijden een aardbeving veroorzaken, die de staat van verwarring symboliseert. En Tom Nicholson's dia-installatie *Printed Pages*, waarin beelden van vluchtende, rouwende en protesterende mensen met foto's of borden in hun hand langzaam in elkaar overvloeien, is als symbool van hedendaags onrecht en geweld niet bepaald om trots op te zijn.

Alleen de postzegelvenn van Metahaven gaan in woorden als Eurabia, in afbeeldingen van grootse bouwwerken en politieke teksten serieus op zoek naar de waarden en de identiteit van Europa. Het is een minimonument, dat ongelooflijk effectief kan zijn.

Marina de Vries

★★★★☆

Since we last spoke about monuments, Stroom Den Haag, tot en met 9 november.

Tom Nicholson, beeld uit *Printed Pages*.